

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4087/2020
06.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Травица, адвокат из ..., против тужених Опште болнице „Др Радивој Симоновић“ Сомбор и Дома здравља „Др Ђорђе Лазић“ Сомбор, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 940/20 од 21.05.2020. године, на седници одржаној дана 06.10.2021. године, донео је:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 940/20 од 21.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 627/19 од 27.11.2019. године, тужбени захтев тужиле је делимично усвојен и обавезани су тужени да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете на име душевних болова због повреде права личности солидарно исплате износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате, док је преко досуђеног износа од 300.000,00 динара до траженог износа од 1.000.000,00 динара тужбени захтев одбијен. Обавезани су тужени да тужиљи солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 1.149.360,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате, док је одбијен захтев у делу којим је тужилца тражила исплату законске затезне камате на досуђени износ накнаде трошкова поступка у периоду од дана пресуђења до дана извршности.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 940/20 од 21.05.2020. године, жалба тужиле је одбијена, док су жалбе тужених усвојене и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу тако што је одбијен тужбени захтев тужиле за солидарну исплату од стране тужених износа од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате на име накнаде нематеријалне штете на име душевних болова због повреде права личности, док је у делу одлуке о трошковима поступка обавеза тужених снижена на износ од 1.009.680,00 динара. Одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјаног права и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући правилност побијане одлуке применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиље није основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Вишег суда у Новом Саду П 131/12 од 16.01.2018. године, делимично преиначеном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2373/18 од 11.07.2019. године, обавезани су тужени да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете солидарно исплате појединачне износе за душевне болове због умањења опште животне активности, за претрпљене физичке болове и страх и за душевне болове због наружености, док је иста пресуда укинута у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву за накнаду нематеријалне штете на име претрпљених душевних болова због повреде права личности и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. Тужила, рођена 1961. године, по занимању лекар специјалиста ..., оперисана је ...2008. године у 08,00 часова на Одељењу хирургије тадашњег ЗЦ „Др Радивој Симоновић“ у Сомбору чији су правни следбеници овде тужени, када јој је хирушким путем уклоњена жучна кеса лапараскопском методом. Оперативни програм и оперативни тим је сачинио начелник Одељења хирургије доктор ББ. По избору тужиље оператор је био доктор ВВ, први асистент је био доктор ГГ, а други асистент доктор ДД. Анестезиолог је, такође по избору тужиље, била др ЂЂ. Тужила је прва стављена на оперативни програм. Пре договорене операције тужила је урадила комплетну припрему, а о методи којом ће она бити извршена, са доктором ББ се није договорила. Изразила је жељу да се операција обави класичном методом, а доктор јој је предложио лапараскопску. Није обавештена о медицинској мери, а у историји болести је након извршене реоперације потписала изјаву да пристаје на оперативни захват. Операција уклањања жучне кесе је спроведена лапараскопском методом у условима опште анестезије којом приликом тужиљи није стављен дрена у трбушну дупљу јер по оцени оператора није било потребе за тим. Здравствени центар је у том тренутку имао одговарајућу опрему и обучене хирурге за ову методу. Хирург оператор није начинио грешку што јој је операцију започео и обавио лапараскопском методом јер је она за пацијента мање трауматична и сам хирушки поступак одстрањења жучне кесе код тужиље је протекао без инцидента по принципима добре хирушке праксе и није изискивао потребу за постављањем дрена у трбушну дупљу. Проблеми по тужиљу настају у постоперативном периоду у смислу што након хирушке интервенције није смештена на одељење интензивне неге већ у болесничку собу Одељења дечије хирургије Здравственог центра у Сомбору који се налази на другом спрату, два спрата испод Одељења хирургије, у оквиру којег периода хирург оператор и дежурни хирург Одељења хирургије нису организовали адекватно клиничко праћење тужиље, па је била приморана да преко медицинског особља сама организује лабораторијске анализе крви и УЗ прегледа трбуха који резултати су показали прогресивно смањење вредности параметара крвне слике из ког разлога је тужила поново оперисана класичном методом истог дана у 22,00 часа. Поновно хирушко отварање трбуха показало је присуство обилне количине течности и крви у трбушној дупљи и крвних угрушака због

крварења из ложе одстрањене жучне кесе која је заустављена методом аргон плазма коагулације и потом је остављен дренаж у простору поменутог ложа. Интервенција је обављена по принципу хирушке доктрине за наведено стање пацијента. После друге операције тужиља је смештена на Одељење интензивне неге хирургрије где је у неколико наврата добијала пуну крв и деривате крви што је указивало на значајан губитак крви у периоду између две операције. Рађене су и анализе фактора коагулације које су показивале уредан налаз. На тужиљин захтев по сагласности ЗЦ прешла је на ВМА на лечење ...2008. године где је на клиници за абдоминалну и ендокрину хирургију ВМА у Београду лечена конзервативно неоперативно уз надокнаду течности електролит и антибиотском терапијом неколико дана, када је у добром општем стању пуштена на кућно лечење. Током лечења на наведеној клиници утврђено је постојање излива при базалним деловима плућа са обе стране због чега је добијала одговарајућу терапију, а на истој клиници је поново лечена од ...2010. године до ...2010. године када су јој због новонастале непроходности црева одмах по пријему у болницу оперативним путем уклоњене обимне прираслице између црева и део сраслих црева заједно са виљушком. Тужиљи је тада објашњено да има опсежне прираслице које се не могу до краја одстранити и да ће до краја имати проблема са тим. Крварење код тужиље у постоперативном току последица је обављене лапароскопске хирушке интервенције које крварење није на време уочено и није се благовремено приступило његовом санирању. Сви проблеми које је тужиља имала, осећала и претрпела, а које и сада осећа последица су стварања обилних прираслица у трбуху због хирушке интервенције од ...2008. године, утврђених при операцији тужиље на Клиници за абдоминалну и ендокрину хирургију ВМА у Београду ...2010. године. И тегобе у виду обостраних излива у плућној марамици у нивоу базалних делова плућа са следственим поремећајем дисања последица су операције од ...2008. године. Између тужиље и доктора ББ постигнут је усмени договор о операцији жучне кесе, али не и дефинитивни договор о методи операције. Пре прве операције тужиља није потписала пристанак на предложено медицинску меру, а након извршене реоперације потписала је изјаву да пристаје на оперативни захват.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужене да тужиљи солидарно накнаде нематеријалну штету по основу претрпљених душевних болова због повреде права личности у досуђеном износу закључујући да тужиља јесте постигла усмени договор о операцији, али не и дефинитивни договор о методи и да пре прве операције није потписала пристанак на предложено медицинску меру у смислу члана 28. и 32. Закона о здравственој заштити из којих разлога су здравствени радници правног претходника тужених починили грешку према тужиљи и повредили право тужиље на обавештење и право на пристанак.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев налазећи да је првостепени суд погрешно применио материјално право. Навео је да Закон о облигационим односима познаје нематеријалну штету као један од облика штете који настаје повредом одређених добара оштећеног лица које су неимовинског, односно личног карактера при чему сходно одредби члана 200. став 1. ЗОО који признаје као посебан вид нематеријалне штете душевне болове због повреде слободе или права личности, оштећени може тражити накнаду те штете у новчаном облику како би за добијена новчана средства себи прибавио неко задовољство. Међутим, имајући у виду да је тужиља у предметном парничном поступку остварила право на новчану накнаду нематеријалне штете по више основа која се манифестује у

идентичном појавном облику закључио је да нема места досуђењу и посебне накнаде нематеријалне штете тужилји на име душевних болова због повреде права личности с обзиром да је овај вид штете већ садржан у досуђеним износима накнаде штете насталим због претрпљених душевних болова због умањења животне активности, наружености, претрпљених физичких болова и страха код тужилје, а тужилја није са успехом доказала да штета због повреде права личности има друге појавне облике различите од оних за које је већ досуђена новчана накнада.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право при одлучивању о тужбеном захтеву којим се потражује накнада нематеријалне штете на име душевних болова због повреде права личности, а ревизијским наводима се неосновано указује на супротно.

Одредбом члана 200. Закона о облигационим односима прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству (став 1), а да приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (став 2).

Према цитираној одредби Закона произлази да су душевни болови критеријуми на основу којих суд цени да ли су они такве јачине и трајања да представљају основу за накнаду нематеријалне штете, а сама нематеријална штета је повреда неког од права личности (права на физички интегритет, психички интегритет, заштиту здравља, достојанство, слободу). Душевни болови цене се у сваком конкретном случају у односу на све штетне последице односно видове нематеријалне штете, које проистичу из истог догађаја. Тужилја је правноснажно успела у делу захтева за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности и наружености, као и за претрпљене физичке болове и страх, а и по оцени овог суда, по истом основу и из истог животног догађаја неосновано потражује и накнаду штете због претрпљених душевних болова због повреде права личности, јер није доказала у чему се састоји та повреда која би оправдавала досуђивање еквивалентне накнаде. Ово стога што се оштећеном због повреде права личности новчана накнада може досудити само кад су се последице те повреде манифестовале у виду претрпљених душевних болова због претрпљене нематеријалне штете. У конкретном случају тужилја се, као медицински радник, сагласила са потребом и нужношћу хируршке интервенције и пратећим аспектима, сама је изабрала тим хирурга и особља, једно није постигла договор око методе саме интервенције (након реоперације је дала и писани пристанак), а извршени метод је био мање инвазиван по тужилју као пацијента, те је супротно наводима ревизије интервенција обављена у складу са важећом здравственом доктрином и у складу са кодексом здравствене етике, те у том сегменту није могла довести до повреде права личности тужилје. Због свега наведеног, тужилја супротно наводима ревизије, није доказала да су јој повређени право на психички и физички интегритет, право на здравствену заштиту и право на обавештење, односно да је због тога трпела душевне болове због повреде права личности јер иако је након захвата

дошло до компликација, за коју претрпљену штету је тужила правноснажно остварила сатисфакцију, предузети захват извршен је са намером заштите здравственог стања тужиле. Накнада штете у случају повреде права личности је јединствен вид штете где се обухватају све штетне последице које су проистекле из неког штетног догађаја, а везане су за личност оштећеног. При томе суд узима у обзир све субјективне и објективне последице приликом одмеравања штете и утврђивања да ли уопште постоји основ за досуђивање накнаде штете, а побијаном одлуком се правилно указује да тужила није доказала да из истог чињеничног догађаја постоје околности које упућују на право тужиле да потражује овај вид штете, јер због субјективне концепције нематеријалне штете, није довољно само да постоји повреда права личности, већ је *condition sine qua non* проузроковање неке од последица те повреде. Сходно изнетом неосновано је указивање у ревизији на погрешну примену материјалног права.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу законитост и правилност побијане одлуке, то је Врховни касациони суд из напред изнетих разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**